

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Sala kommuns yttrande över remiss Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU2020:78)

Sala kommun ser positivt på att strandskyddslagstiftningen ses över, och konstaterar att utredningens mål och intentioner är goda, och ett viktigt steg på väg mot ett strandskyddsregelverk som kan skapa tillväxt och utveckling i hela landet.

Sala kommun vill understryka betydelsen av ett enklare strandskyddssystem med tydligt lokalpolitiskt ansvar och tillit till den kommunala beslutsnivån, och konstaterar att ett sådant system inte är någon motsättning till ett väl fungerande strandskydd.

En levande landsbygd där förutsättningarna för att leva, arbeta och utvecklas är goda, oavsett vilken del av Sverige det rör sig om är en grundförutsättning för att hela landet ska utvecklas. Vi ser också att det finns ett ökat intresse för att bo och leva på landsbygden och då behöver det finnas möjligheter att skapa fler boenden och utveckla näringsverksamheter. Landsbygden bör betraktas som en stor tillgång för att ta tillvara på framtida möjligheter till hållbar tillväxt och för att möta de utmaningar som följer av klimatförändringarna och behovet av att ställa om till en mer cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi. Ett reformerat strandskydd är ett viktigt steg i det bredare arbetet.

Det grundläggande syftet med den tänkta reformen av strandskyddet är att det ska bli lättare och enklare att bygga strandnära i områden där exploateringen varit låg och där det inte finns ett högt tryck på att utveckla marken. I praktiken rör detta i första hand den svenska landsbygden där nuvarande strandskyddsregler inneburit en allt för kraftig begränsning i att bland annat kunna bygga nya bostäder och komplementbyggnader samt utveckla näringsverksamheter som bidrar till den lokala tillväxten och sysselsättningen. Tidigare gånger som lagstiftningen setts över och utvecklats så har den snarare lett till ytterligare begränsningar och en mer stelbent tillämpning. Allt som oftast är det landsbygdskommuners utveckling som har fått stå tillbaka.

Sala kommun anser att det är viktigt att betona att förändringarna genomförs i enlighet med utredarens mål och intentioner. Det grundläggande syftet med utredningen och den tänkta reformen är att det ska bli lättare och enklare att bygga strandnära i områden där exploateringen inte är för hög. I praktiken rör detta i första hand den svenska landsbygden där nuvarande strandskyddsregler inneburit en allt för kraftig begränsning för att utveckla näringsverksamheter som bidrar till den lokala tillväxten och sysselsättningen.

Vi anser precis som utredningen att det behöver bli ett mer dynamiskt och lokalt anpassat strandskyddsregelverk som är legitimt, transparent och förutsägbart. Framför allt är det positivt att utredningen betonar det lokala inflytandet. Makten över strandskyddet behöver förflyttas närmare människors vardag, till kommunerna. Vi tror att det är möjligt att skapa en positiv utveckling i hela landet

Kommunstyrelsen

samtidigt som känsliga stränder skyddas och goda livsvillkor för djur och växter bevaras.

Kommuner ska enligt utredningen få möjligheter att peka ut landsbygdsområden i sina översiktsplaner och i dessa kunna tillämpa tre nya och generösa skäl för dispens.

Det är viktigt att hålla i beaktande att det även inom högt exploaterade kommuner med stor befolkning finns områden som lämpar sig för dispens från strandskyddsreglerna. Som ett exempel kan nämnas att endast 30 procent av stränderna i hela Stockholms län är bebyggda, vilket öppnar för utveckling av lokala näringsverksamheter och bostadsbyggande parallellt med att ekologiskt värdefulla miljöer fortsätter skyddas och stränder finns tillgängliga för allmänhet. Här är det extra viktigt att betona vikten av att det måste vara lokalpolitiska bedömningar som ligger till grund för beslut om strandskydd.

Utredningen föreslår att strandskyddet inte ska gälla vid insjöar med en vattenyta som uppgår till en hektar eller mindre samt vattendrag som är två meter eller smalare. Det ska inte heller gälla vid anlagda vatten som har tillkommit efter 1975, vilket rör en hel del konstgjorda sjöar, dammar och våtmarker. Detta kan betraktas som några av utredningens viktigaste förslag och de som i praktiken kommer göra mest skillnad. Historiskt har nuvarande strandskyddsregler utgjort ett stort hinder för personer och näringsverksamheter som vill bygga och utveckla i områden där det kan finnas just ett litet vattendrag, en mindre sjö eller en anlagd våtmark. Många lantbrukare och markägare har tidigare dragit sig för att anlägga en våtmark på grund av oron att det begränsar deras möjligheter att utveckla sin näringsverksamhet eller att bygga ut sitt hus. Nu kommer det bli betydligt enklare att kunna bidra till en ökad lokal artrikedom samt till att förebygga övergödning.

Sala kommun står bakom den grundläggande tanken med ett strandskydd för att värna och skydda naturområden av särskild betydelse för växt- och djurlivet samt den allemansrättsliga tillgången till stränder. Det kan också finnas ett värde i att skydda vissa stränder och vattendrag i ett klimatanpassningssyfte.

En av de viktigaste aspekterna är vikten av ett ökat kommunalt, lokalt inflytande och att mer behöver göras framåt. Därför tillstyrker Sala kommun mycket av det som lyfts i Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) remissyttrande. Det är dock Sala kommuns mening att propositionen som ska läggas fram efter sommaren ska baseras på utredningens mål och intentioner så att vi tar ett första steg mot ett strandskyddsregelverk som kan skapa tillväxt och utveckling i hela landet.

Sala kommun ser positivt på flera av utredningens förslag som exempelvis upphävandet av generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag, möjlighet till ytterligare ett dispensskäl för klimatanpassningsåtgärder, förändringarna för strandskydd vid anlagt vatten samt förtydliganden om vad som gäller i planarbetet vid äldre planer.

Kommunstyrelsen

Sala kommun motsätter sig dock förslaget om ökad restriktivitet vad gäller de särskilda dispensskälen i kap 7 § 18c då det är en alltför stor reform och därtill en reform som inte har utretts i tillräcklig omfattning då förslaget har tillkommit sent i utredningens arbete, vidare anser Sala kommun att förändringen riskerar att försvåra tillämpningen av lagstiftningen vid handläggningen av framtida strandskyddsdispenser.

Utredningens bedömning att länsstyrelsen bör få i uppdrag att inrätta digitaliserade förteckningar av strandskyddet för att medborgare och myndigheter enkelt ska kunna få en överskådlig bild av var gränsdragningarna går instämmer Sala kommun i. Vi delar även utredningens bedömning att regeringen bör initiera en utredning om ytterligare lättnader inom undantagen för de areella näringarna och önskar tillägga att en sådan utredning även bör innefatta turismen.